

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๖๓

วันที่ ๒๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายไพฑูรย์ นิติตะวัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง ส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๖๐ คน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายไพฑูรย์ นิติตะวัน ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูป ได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพียงคนเดียวของพรรคประชาชนปฏิรูป ต่อมาผู้ถูกร้อง มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาชนปฏิรูป ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ให้เลิกพรรคประชาชนปฏิรูป ตามข้อบังคับพรรคประชาชนปฏิรูป พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๒๒ และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้ พรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ ต่อมา เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) และเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องได้เข้าประชุมสภาผู้แทนราษฎร กับพรรคพลังประชารัฐ และทำหนังสือถึงประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอแก้ไขข้อมูลในทะเบียน

เปลี่ยนเป็นสังกัดพรรคพลังประชารัฐ ผู้ร้องเห็นว่า สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดสภาพนับตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ (ที่ถูก วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้พรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗)) โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นบุคคลที่พรรคพลังประชารัฐเสนอชื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนการปิดการรับสมัครเลือกตั้ง การที่ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคพลังประชารัฐภายหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลง ย่อมไม่สามารถกระทำได้อีก เนื่องจากเป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๕) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๕๗ โดยเมื่อพรรคประชาชนปฏิรูปสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ การที่ผู้ถูกร้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ และเข้าประชุมในสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ย่อมกระทำมิได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องในฐานะหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูป ยังต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ และมีหน้าที่ส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พรรคการเมือง สิ้นสภาพหรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๕ หากฝ่าฝืนมีโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๔

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) บัญญัติขึ้นเพื่อรับรอง สถานภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ยังคงอยู่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก โดยต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งยุบพรรคการเมือง แต่หากถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันแล้วยังไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ ให้ถือว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นั้นสิ้นสุดลง แต่สำหรับกรณีของผู้ถูกร้องนั้น ภายหลังจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศการสิ้นสุดสภาพของพรรคประชาชนปฏิรูปในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ แล้ว ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกพรรคประชาชนปฏิรูปที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๙๑ วรรคสี่ ให้ถือว่า การสิ้นสภาพพรรคประชาชนปฏิรูปเป็นการถูกยุบพรรคการเมือง ต้องปฏิบัติ ภายใต้อำนาจของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ผู้ถูกร้องจึงได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ตามสำเนาใบเสร็จรับเงินพรรคพลังประชารัฐ ค่าบำรุงพรรคการเมือง ประเภทตลอดชีพ ห่างกันเป็นเวลา ๓ วันนับจากวันที่ผู้ถูกร้องขาดจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาชนปฏิรูป เพื่อรักษาสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ซึ่งไม่เกินกำหนด ๖๐ วัน สมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง จึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ในส่วนที่ ผู้ร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูปยังคงมีหน้าที่ต้องชำระบัญชี การที่ผู้ถูกร้อง ไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายมีผลเป็นโมฆะ นั้น ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้า พรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมือง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกิน หนึ่งร้อยแปดสิบวันโดยแจ้งให้คณะกรรมการทราบ” วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชี จะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้” ย่อมหมายความว่า ผู้ถูกร้องยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาชนปฏิรูปเฉพาะ เพื่อการชำระบัญชีของพรรคประชาชนปฏิรูปที่สิ้นสภาพจนกว่าจะแล้วเสร็จ แต่กฎหมายไม่ให้ผู้ถูกร้อง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคประชาชนปฏิรูปที่สิ้นสภาพอีกต่อไป การที่ผู้ถูกร้องไปสมัครเป็น สมาชิกพรรคพลังประชารัฐจึงเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคสี่ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ผู้ถูกร้อง จึงยังคงมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่มีเหตุสิ้นสุดความเป็นสมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างไร

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ ที่บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๑๐) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้น เป็นสมาชิก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายใน

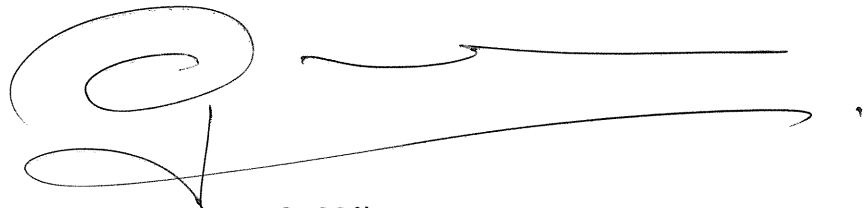
หกสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น” เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ ให้พรรคประชาชนปฏิรูปซึ่งผู้ถูกร้องสังกัดอยู่สิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คือ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒ และให้ถือว่าเป็นการถูกยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙๑ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสุดสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง” จึงอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ซึ่งผู้ถูกร้องต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังประชาชนในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ นับจากวันที่ผู้ถูกร้องขาดจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาชนปฏิรูปเพียง ๓ วันเท่านั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง จึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสุดสภาพหรือยุบ ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพหรือยุบมิได้” นั้น เป็นบทบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพหรือยุบ ยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการชำระบัญชีจนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ และห้ามมิให้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสุดสภาพหรือยุบ ส่วนสมาชิกพรรคที่มีได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดจากการเป็นสมาชิกทันที สำหรับสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีใช้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคก็ต้องเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นภายใน ๖๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) การที่ผู้ถูกร้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคพลังประชาชนและเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรในนามของพรรคพลังประชาชน จึงกระทำตามบทบัญญัตินี้

ส่วนปัญหาว่า การสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องดังกล่าวเป็นการหลีกเลี่ยงการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งขึ้นใหม่ เพราะการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมภายใน ๑ ปี หลังจากวันเลือกตั้ง อันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือไม่ เนื่องจากการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๓ ซึ่งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองแต่ละพรรคพึงมีและพึงได้รับจะเป็นที่ยุติแล้วว่า พรรคการเมืองใดได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหรือไม่ ได้จำนวนเท่าใดตามลำดับรายชื่อในบัญชีของแต่ละพรรคการเมืองแล้วก็ตาม แต่ถ้ามีเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง อาจทำให้การคำนวณจำนวนพึงมีและพึงได้รับของแต่ละพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลง มีผลให้พรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนลดลงหรือเพิ่มขึ้น หรืออาจไม่ได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อก็ได้ ดังนั้น หากมีการยุบพรรคการเมืองหรือสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองเกิดขึ้นก่อนมีเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวต้องไปหาพรรคการเมืองอื่นเพื่อเข้าสังกัดพรรคการเมืองตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่เมื่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มิได้มีบทบัญญัติห้ามไปสังกัดพรรคการเมืองที่ได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามจำนวนพึงมีครบจำนวนแล้วหรือไม่ได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ เพราะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนมากแล้วไว้แต่อย่างใด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบพรรคหรือสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองจึงไปขอสังกัดพรรคการเมืองนั้นได้โดยไม่มีผลเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองแบบของพรรคการเมืองนั้นได้ และไม่จำเป็นต้องไปอยู่ในพรรคการเมืองใหม่ด้วยกัน ทุกคนสามารถเลือกพรรคการเมืองใหม่ได้ตามประสงค์ของแต่ละคนเพราะไม่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่จะเข้าไปเป็นสมาชิกนั้นแต่อย่างใด เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบหรือสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อตามสิทธิที่มีอยู่ได้ต่อไป แต่เมื่อมีกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่งเกิดขึ้น อาจทำให้มีผลเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ทำให้ต้องคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ของพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบหรือสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองดังกล่าวต้องถือเสมือนว่ายังคงอยู่เพื่อนำมาใช้ในการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่า หากพรรคการเมืองดังกล่าวยังคงอยู่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจะยังอยู่ในแบบพึงมีหรือไม่ หากไม่อยู่ในจำนวนพึงมีก็ต้องพ้นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไปตามลำดับบัญชีรายชื่อเดิมของพรรคนั้น แต่หากว่ามีผลให้ได้จำนวนเพิ่มขึ้นก็ไม่อาจนำลำดับรายชื่อตามบัญชีรายชื่อเดิมลำดับต่อไปมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ เพราะบัญชีรายชื่อเดิมนั้นเป็นบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ถูกยุบหรือสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองไปแล้ว ไม่อาจนำรายชื่อตามบัญชีนั้นมาใช้คำนวณเพื่อให้ได้รับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้อีกต่อไป การที่ผู้ถูกร้องดำเนินการตามที่ถูกร้องจึงไม่เป็นการหลีกเลี่ยงการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหากมีกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง เกิดขึ้นแต่อย่างใดและไม่อาจถือว่าขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญด้วย

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขว่า พรรคการเมืองจะต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก่อน จึงจะมีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้ เพราะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้ระบบบัตรใบเดียวที่ประชาชนจะลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วจึงนำคะแนนนั้นมาคำนวณหาจำนวนผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ถ้าพรรคการเมืองมิได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคการเมืองนั้นย่อมไม่อาจมีคะแนนที่จะนำมาคำนวณสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้ และมาตรา ๙๑ เป็นบทบัญญัติที่ให้นำคะแนนจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีโดยประกอบกับกรณีตามมาตรา ๙๓ เป็นเบื้องต้นที่พรรคใดจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหรือไม่ จำนวนเท่าใดตามลำดับในบัญชีรายชื่อของพรรคนั้นเท่านั้น รวมทั้งเมื่อมีกรณีเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง เกิดขึ้น เมื่อผู้ถูกร้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคพลังประชารัฐด้วยเหตุตามที่กล่าวมานั้น ย่อมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคพลังประชารัฐโดยไม่เกี่ยวข้องกับบัญชีรายชื่อของพรรคพลังประชารัฐที่ระบุลำดับรายชื่อในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไว้แต่อย่างใด และหาได้ทำให้ผู้ถูกร้องสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง แต่ประการใด

จึงมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลง
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๐) ประกอบมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๕) ให้ยกคำร้อง



(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ